ORDO DI-STRIBVTIONIS SACRAMENTI ALTARIS SVB VTRAQVE SPECIE, ET FORMVLA CONFESSIONIS FACIENDAE IN RE-GNO ANGLIAE.

HAEC LONDINI EVVL-GATA SVNT OCTAVO DIE MARTII, ANNI

M. D. XLVIII.

D. 10.

Alexand: Alesius . D.
D. D. Johanni [illegible]
an. [illegible]

EDVARDVS

DEI BENEFICIO REX ANGLIAE, GALLIARVM ET HIberniæ, defensor fidei, & Ecclesiæ Christi in Anglia & Hibernia, summum sub ipso in terris caput, uniuersis & singulis dilectis subditis nostris Salutem.

VM IN SVPREMIS regni nostri comitijs postremò habitis Vuestmonasterij in regia nostra, à nobis ex unanimi consensu omnium ordinum, & statuum regni nostri ad gloriam Dei, & iuxta institutionẽ Domini nostri Iesu Christi sit decretum, & inter acta comitiorum Regni relatum, Vt uenerabile Sacramentum corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi distribuatur uniuersis & singulis incolis Angliæ & Hiberniæ, ac aliarum prouinciarum nostrarum sub utraque spe-

cie, hoc eſt, panis & uini, ne quilibet apud ſe ſingularem quandam formam & rationem adminiſtrationis excogitaret, & ex diuerſa adminiſtratione uenerabilis Sacramenti, quod eſt Symbolum unitatis, oriretur indecens & pernicioſa diſcordia. Placuit nobis ex conſilio cariſsimi auunculi noſtri, ducis Somerſettenſis, cuſtodis corporis noſtri, & protectoris omnium regnorum noſtrorum, & aliorũ qui nobis ſunt à conſilijs, ut uenerabile Sacramentum adminiſtretur populis noſtris hac tantum forma & ratione, quæ noſtra autoritate & conſilio eorum, quos cõmemorauimus, eſt expreſſa & declarata. Optamus enim unumquenque debita qua decet reuerentia, & Chriſtiana circumſpectione accedere ad hoc ſanctiſsimum Sacramentum, & beatiſsimam communionem, ne indigna perceptione tantorum myſteriorum ſeipſum reum peragat corporis & ſanguinis Domini, & edat ac bibat iudicium ſibi ipſi, ſed multò magis

quem-

quemlibet diligenti ſui ipſius exami-
ne ſic accedere ad ſanctiſsimam men-
ſam Chriſti, ut poſsit particeps eſſe
communionis & beneficiorum ipſi-
us, & in Chriſto manere, ac habere
Chriſtum in ſe habitantem.

Præterea etiam cupimus omnes ea
animorum conſenſione, & qua de-
bent ſubmiſsione hanc noſtram imò
Dei ordinationem excipere, ut nos
ſua obedientia ſubinde magis ac ma-
gis inuitent, ad alacrius ſuſcipiēdam
curam & cogitationem ulterioris re-
formationis, & promulgationis hui-
uſmodi ordinationum, quæ ad glo-
riam Dei, ędificationem ſubditorū,
& incrementum ueræ religionis per-
tineant.

Nos Deo uolente ad has res perfi-
ciendas ſummum ſtudium & diligen-
tiam ſumus adhibituri, interim au-
tem uolumus & cupimus, ut ſubditi
noſtri hęc ſibi de nobis perſuadeant,
& quietis animis ſint. Vt qui ſponte
ſequantur autoritatē, ut æquum eſt,
ac decet ſubditos, non præueniant,

 nec

nec præuertere conentur, ne eorum nimia festinatio his rebus maximo sit impedimento, dum aliqui arrogan-ter magis quàm piè uolunt uideri, propria autoritate, præpropere has res promouere. Nolumus enim sub-iectos nobis usque adeo contemnere iudicium nostrum, nec tantum diffi-dere nostro zœlo, quasi aut nescire-mus discernere quid agendum sit, aut nollemus ea efficere, tempore ad hæc destinato.

Nam scimus (sint Deo gratiæ) & quæ iuxta suum uerbum opus ha-bent reformatione, & seria cogitatio ne nobis proposuimus cum consen-su carissimi auunculi nostri & alio-rum cõsiliariorum nostrorum omni diligentia, & acceleratione qua con-uenit eadem promouere ad gloriam Dei, & ædificationem ac quietem po puli, quæ, ut nihil dubitamus, omnes obedientes, & dilecti subditi nostri reuerenter à nobis expectabunt. Datum Vuestmonasterij in regia no stra mense Martio, Anni 1548.

Domine saluum fac Regem &c.

ORDO COMMVNIONIS.

RIMO PASTOR Ecclesię, aut eius Vicarius proximo die dominico aut festo, uel ad minimũ pridie communionis significabit suis parrochianis, uel eis qui tum aderunt, ut sese præparent ad communionem, hæc quæ sequuntur aut similia istis manifestè & clarè pronuncians.

Dilecti in Domino, & uos nominatim, quorum salus animarum mihi demandata est. proximo die N. constitui Deo uolente, offerre omnibus eis, qui ad hoc sese apparare uelint, sacramentum plenum consolationis, hoc est, corpus & sanguinem Christi, ut id percipiant in recordationem gloriosæ, & summe frugiferæ passionis ipsius, per quam obtinuimus remissionem peccatorum nostrorum,

& participes facti sumus cœlestis regni. de quibus certi efficimur, si accedamus ad Sacramentum cum uera contritione de peccatis nostris, & firma fiducia misericordiæ Dei nobis propter Christum gratis oblatæ, & cum certo proposito præstandi obedientiam erga præcepta Dei, & non perseuerandi in peccato. Est igitur officij uestri accedere ad Sacramentum cum pectore pleno gratiarum actionis erga Deum patrem omnipotentem, & Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, pro infinita sua misericordia & beneficijs exhibitis, ac præstitis nobis indignis seruis suis, pro quibus non solum tradidit corpus suum ad mortem, & effudit suum preciosum sanguinem, uerum etiam dignatus est in Sacramento, & mysterio dare suum corpus & sanguinem spiritualiter in cibum & potum. Quod sacramentum cum sit res diuina & sacrosancta, ac plena consolationis eis, qui id digne percipiunt, & sit res plena periculi ad hoc

indi-

indigne accedere, officij mei est, uos exhortari, ut consideretis interim rei magnitudinem, & ut exploretis, ac probetis conscientias uestras, neque hoc leuiter, aut hipocritarum more, qui Deo mentiuntur, sed ut illi, qui debent ad diuinum, & cœleste conuiuium accedere, cum ueste nuptiali, quam Christus in Euangelio requirit, ut posſitis quantum humana sinit fragilitas inueniri digni hac cœna, ad quam hac, uia & ratione est adeundum.

Primo, ut uos ex animo pœniteat anteactæ malæ uitæ, & quod corde non ficto, confiteamini Deo omnia peccata uestra, & ingratitudinem erga suam Maiestatem, uoluntate, uerbo, facto, aut ex infirmitate, & ignorantia, & cum dolore, & lachrimis deploretis peccata uestra, & petatis à Deo misericordiam, & ueniam, promittentes ei ex animo emendationẽ prioris uitæ.

Sed inter cætera debeo ex præcepto Dei uos commonefacere & ex-

D .10.

hortari, ut reconciliamini eis quos offendistis, & à quibus estis offensi, eijcientes ex animis, iram, odia, & indignationem aduersus eos, & ut diligatis omnes, ac ignoscatis uniuersis, sicut uultis Deum uobis ignoscere. Quod si inter uos quispiam sit, cuius conscientia grauatur, aut offenditur aliqua in re, aut qui cupit consolationem & consilium, is ad me ueniat, uel aliquem alium doctum, & prouidum uirum, peritum in lege Domini, & confiteatur secreto suum peccatum, ut posit institui, & recipere consolationem spiritualem, & à nobis tanquam Dei, & Ecclesiæ Domini nostri Iesu Christi ministris accipere consolationem, & absolutionem, qua posit sese consolari, ut conscientia sit libera ab omni dubitatione. Cæterum eos, qui suis mentibus satisfaciũt generali confessione, hortamur, ne offendantur eorum imbecillitate, qui ut suis satisfaciant conscientijs, utuntur auriculari confessione ad sacerdotem, ac uicissim hos ipsos,

ipsos, qui iudicant opus esse, aut utile, ut quietas habeant conscientias, uti confessione priuata, ne offendantur eorum firmitate, qui sibi satisfaciunt humili ad Deum, & generali ad Ecclesiam confessione, & in omnibus huiusmodi rebus sequantur, & seruent regulam dilectionis Christianae. Et quilibet uideat, ut sua sibi satisfaciat conscientia, non iudicet aliorum mentes, & actiones in his, de quibus non habet expressum uerbum Dei.

DE TEMPORE COMMVNIONIS.

Tempus communionis erit immediate, postquam sacerdos sumserit Sacramentum, absque mutatione cuiuscunque ritus, aut ceremoniae in missa, donec prospectum, & constitutum fuerit à nobis de alio ordine. Vt igitur antea consueuit sacerdos praeparare hostias, & consecrare totidem, quot populo sufficiunt. Sic nũc faciat per omnia, hoc excepto, quòd

sacer-

ſacerdos conſecrabit maiorem calicem, uel pulcram aliquam & conuenientem pateram plenam uino, cui admixtum ſit paululum aquæ, neque debet ſacerdos ſolus exhaurire calicem, ſed poſtquam ipſe ex eo bibit, porrigere quod reliquum eſt, eis qui petunt communionem, ad quos conuerſus, utetur hac exhortatione.

Dilectiſsimi fratres in Domino, qui acceditis ad ſacram σύναξιν, meminiſſe debetis, quid ſanctus Paulus ſcribat ad Corinthios, & quomodo commonefaciat omnes, ut diligenter ſeſe probēt & explorent, priusquam de hoc pane edant, & bibant de hoc calice. Quandoquidem ſicut beneficium ipſum per ſe maximum eſt, ſi ex animo uerè cōtrito, & uiua fide hoc ſanctiſsimum Sacramentum accipiamus, (nam ſic ſpiritualiter manducamus corpus Chriſti, & bibimus eius ſanguinem, & in eo manemus, & ipſe in nobis habitat, ac ipſe nobiſcum, & nos cum eo unum efficimur) ita ingens eſt periculum, ſi id indignè

indignè accipiamus, tunc enim effi-cimur rei corporis & ſanguinis Chriſti ſeruatoris noſtri, edimus & bibimus noſtram condemnationẽ, quia non diſcernimus corpus Domini, & accerſimus nobis iram Dei, & prouocamus, ut nos flagellet diuerſis plagis, & uarijs generibus mortis.

Quare fratres uoſipſos iudicate, ne à Domino iudicemini, eijcite ex animis ſtudium peccandi, pœniteat uos ſeriò præteritorum peccatorum, toto pectore confidite ſeruatori noſtro Chriſto, diligatis omnes homines ex animo. Ita enim efficiemini uerè participes horum myſteriorum, ſed ante omnia neceſſe eſt, ut maxima cum humilitate, & ex corde agamus gratias Deo Patri, & Filio & Spiritui ſancto, quod redemit mundum per paſsionem & mortem ſeruatoris noſtri Chriſti, ueri Dei & ueri hominis, qui ſe humiliauit uſque ad mortem, mortem autem crucis, pro nobis miſeris peccatoribus, habitantibus in tenebris & in umbra mortis,

ut

ut nos efficeret filios Dei, & hæredes uitæ æternæ, ad hunc enim finem, ut ſemper memores eſſemus infiniti amoris, magiſtri, & unici ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti, & innumerabilium beneficiorum, quæ per effuſionem præcioſi ſui ſanguinis nobis obtinuit, reliquit in his ſacris myſterijs quaſi pignus amoris, Et perpetuum μνημόσυνον ſuum proprium corpus benedictum, & precioſum ſanguinem, ut ex his ſpiritualiter paſcamur, & haberemus æternam conſolationem.

Ei igitur unà cum Patre & Spiritu ſancto agamus gratias, ut merito debemus, & humiliemus noſmet ipſos, ac ſubijciamus eius ſanctiſſimæ uoluntati, & ſtudeamus ei obſequi in uera ſanctitate, & iuſtitia omnibus diebus uitæ noſtræ.

Tunc Sacerdos dicet illis qui ſunt parati ad accipiendum Sacramentū.

Si quis hic ſit palam blaſphemus, adul-

adulter, laborans odio, & inuidia, uel alio quopiam crimine manifesto, nec de illo dolet ex animo, neque serio proponit id deserere, uel qui non credit se Deo reconciliatum esse, aut non rediuit in gratiam cum proximis, is aliquandiu deploret adhuc peccata sua, nec accedat ad hāc sacram mensam, ne post acceptionem huius sacrosancti panis, diabolus intret in eum, sicut fecit in Iuda, ut sit in eo efficax ad perpetrandam omnem iniquitatem, & ut pertrahat eum tam ad corporis quam animi exitium.

Hic quiescet paulisper Sacerdos, ut uideat utrum quispiam seipsum subtrahat à cœna, quod si perspexerit, hunc oportuno tempore conueniat, & cum eo secreto colloquatur, & periculū faciat utrum possit eum per exhortationem lucrifacere Christo, & paulo post dicet Sacerdos.

Vos qui uerè & seriò doletis de peccatis uestris, per quæ Deum offendi-

fendiſtis, & reconciliati eſtis proximis, et propoſuiſtis inchoare nouam uitam, & obſequi præceptis Dei, & iuxta ea dirigere omnes ueſtras actiones, huc accedite propius, ut percipiatis ſanctiſsimum Sacramētum ad ueſtram conſolationem, & humiliter confiteamini Deo omnipotenti, & Eccleſiæ ſuæ hîc congregatæ in ipſius nomine genu flectentes cum omni ſubmiſsione.

Tunc fiet generalis confeſsio nomine eorum, qui uolunt communicare, uel per eorum aliquem, uel per unum ex miniſtris altaris, uel per ipſum Sacerdotem omnibus interim flectentibus genua.

Omnipotens Deus, pater domini noſtri Ieſu Chriſti, conditor omniū rerum, & iudex uniuerſorum mortalium, nos confitemur & deploramus noſtra multiplicia peccata, & innumeras iniquitates, quas ſubinde per omnem uitam contumaciter deſi-

gnaui-

gnauimus cogitatione, uerbis, facto contra diuinam maiestatem tuam prouocantes iustissimam iram & indignationem tuã aduersus nos. Vere enim ex animo dolemus, & serio nos pœnitet de peccatis nostris, eorum commemoratio est nobis acerbissima, illorum grauitatem ferre non possumus, miserere nostri misericordissime Pater, propter Filium tuum dominum nostrum Iesum Christũ, condona nobis peccata præterita, & benigne concede, ut semper posthac seruiamus, & placeamus tibi in nouitate uitæ ad laudem & gloriam nominis tui, per dominum nostrum Iesum Christum.

Tunc eriget se Sacerdos, & conuersus ad populum sic loquetur.

Dominus noster Iesus Christus, qui suam potestatem dedit Ecclesiæ, ut absoluat pœnitentes à peccatis ipsorum, & reconciliet cœlesti patri eos, qui suam fiduciam collocant in

Chriſtum, miſereatur ueſtri, remittat & condonet uobis omnia peccata ueſtra, confirmet & corroboret uos in omni bono opere, & perducat ad æternam uitam.

Sic ſtans conuerſus ad populum dicet, audite, quomodo Chriſtus inuitat ad ſe peccatores, & eos conſolatur, uerbis omni conſolatione pleniſsimis.

Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego uos requieſcere faciam, Sic Deus dilexit mundum, ut filium ſuum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, ſed habeat uitam æternam.

Audite etiam quid ſanctus Paulus dicat.

Fidelis ſermo & omni obſeruatione digniſsimus Chriſtus Ieſus uenit in hunc mundum, ut ſaluos faceret peccatores.

Et Ioannes inquit.

Si quis peccauerit, aduocatum ha

beimus

bemus apud patrem Ieſum Chriſtū iuſtum, & ipſe eſt propiciatio pro peccatis noſtris.

Tunc genu flectet Sacerdos, & nomine eorum qui uolunt communicare ſic orabit.

Non audemus accedere ad hanc menſam tuam ô miſericors domine, fiducia iuſtitiæ noſtræ, ſed in multitudine miſerationum tuarum, neque enim ſumus digni, ut colligamus micas de menſa tua, ſed tu es ille idē dominus, cuius ſemper proprium eſt miſereri, Concede igitur miſericors domine, ut ſic edamus carnem filij tui, & bibamus eius ſanguinem in his ſacris myſterijs, ut perpetuo habitemus in eo, & ipſe in nobis, ut noſtra corpora peccatis inquinata munda fiant perceptione ſacratiſsimi corporis eius, & noſtræ animæ lauentur præcioſo ſanguine ipſius. Amen.

Tunc ſurget ſacerdos populo ad-

huc genu flectente, & porriget Sacramentum primo ministris, si qui uoluerint communicare, ut postea iuuent eum in administratione Sacramenti.

Et cum exhibet Sacramentum corporis utatur hac forma orationis.

Corpus Domini nostri Iesu Christi, quod traditum est pro te, conseruet corpus tuum, & perducat animam tuam in uitam æternam.

Et cum porrigit Sacramentum sanguinis, sic orabit.

Sanguis domini nostri Iesu Christi, qui pro te effusus est, conseruet animam tuam ad uitam æternam.

Si affuerit Diaconus, aut alter Sacerdos, is priorem qui porrigit corpus domini, sequatur cum calice, quem continuo exhibeat. His finitis uertet se sacerdos ad congregationem, quam cum hac benedictione missam faciet.

Et

Et pax Dei, quæ exuperat omnem ſenſum, conſeruet corda ueſtra, & mentes ueſtras in cognitione, & amore Dei, & filij ſui domini noſtri Ieſu Chriſti.

Cui reſpondebit populus,

Amen.

Et eſt obſeruandum, quòd panis conſecratus eiuſdem erit formæ, qua antehac fieri conſueuit, & quælibet hoſtia conſecrata frangetur in duas aut tres partes, iuxta inſtitutionem Chriſti, accepit & fregit ac diſtribuit. Nemo autem exiſtimare debet minus cum parte panis, quàm cum tota hoſtia, ſed cum utraque integrum corpus Chriſti accipi.

Præterea obſeruandum eſt, quòd ſi uinum conſecratum non ſufficiat omnibus communicātibus poſt primum calicem, aut primam pateram exhauſtam, reuertatur ad altare, & reuerenter alteram, aut tertiam ſi o-

pus fuerit consecret, repetens uerba similimodo postquam cœnatum est &c. usque ad finem, qui pro uobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum, sine tamen eleuatione, & adoratione aliqua.

PIO LECTORI.

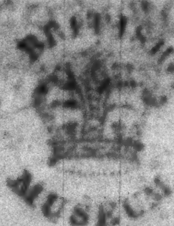
CVM huius ordinationis decretum & indiatio uenisset in manus nostras scripta lingua Anglica, mihiq; legenti uisa esset digna, quæ à quamplurimis cognosceretur, impendi aliquot horas conuersioni illius in linguam Latinam, & curaui hæc edi, ut innotescere etiam alijs gentibus & nationibus possent. Cum autem sit uere Regia uirtus studium pietatis & religionis, in hoc Rege adhuc teneræ ætatis illud ita elucescens omnium admirationem meretur. Et cum nulla Religionis ueritas extra uerbum Dei, quod nobis ijs literis, quas sacras uocamus, declaratur, reperiatur, In hanc partem Regis & populi Angliani curam cogitationémque intendi, ut Euangelium Christi, in quo omnium, de quibus uoluntas Dei promulgata fuit,

fuit, ἀνακεφαλαίωσις continetur, pure & plane doceatur, & ritus instituti à Christo & ab Apostolis ut custodiantur, profectò & Deo ipsi in primis gratum, & sanctis Angelis iucundum est & omnibus pijs, cum maximam læticiã, tum nonnullam consolationem affert. Cedit igitur ueritas iam pulsa illis luculentis sedibus Asiæ, Africæ, atq; Europæ etiam, & se in hæc ultima loca terrarum confert. Ita nimirum occulto consilio Dei hæc disponente, ut longius etiam sub ocasum & septemtriones doctrina cœlestis propagetur. Ob hoc igitur beneficium nos etiam gratias agere Deo par est. Nam quod quidam fortasse cum alia in hac ordinatione repræhendent, tum indignabuntur Regem secularem, ut uocant, id est, plane laicum, hanc curam suscipere & audere in Ecclesia aliquid constituere, ac se etiam huius caput profiteri, de eo iam alij ante hoc tempus, cum à quibusdam acerbe exagitaretur, grauiter disseruerunt. Non est hæc cura atq; cogitatio aliena, à Regib. quid in Ecclesia Christi fiat ac geratur, sed ad eos potius propriè pertinet, tanquam custodes legis diuinæ, præsertim alijs negligentibus. Videre enim hac in parte onus et miseriam populi, neque alleuare ac succurrere, profectò regium non est, nequid dicam uehementius. Sed de his non disputabo. Quòd caput se uocat sui cœtus Ecclesiastici in regno proprio, id & consuetudi-

suetudine & usu linguæ Gentis minus durum
est huic populo. Neq; non scit in illa, quamuis
tenera ætate ipse, neq; ignorant profectò opt.
& doctiss. & religionis Christianæ amantiss.
uiri omnium ordinum & conditionum circum
eum, solum Christū unicum esse caput Ecclesiæ
suæ, Sed est nihilominus quisq; Princeps sui po
puli caput, populus autem certe Anglicus Chri
stianus est, ut in hac forma sermonis incōmodita
tis nihil insit, nisi aliquid à calumniæ maleuolen
tia fortaßis inuehatur, à qua cum nihil tutum
esse poßit, neq; sit amoletum συκοφάντου δή=
γματος, ut ait Comicus, feret nimirum æquo
animo obtrectationem inuidiæ ac odij hic Rex,
& gaudebit se cum Deo ipsi satisfacere puerili
conscientia sua, tum omnium bonorum ac pioru
studia mereri, et contra omnes improbitatis ad=
uersationes enitetur ad consequendam perfecti
onem uirilem in Christo Iesu, unà cum ætate con
stante, ad quam eum perducat, & in ueritatis
cultu, amore, studio, benigne conseruet AEter=
nus Pater Filij coæterni Domini nostri Iesu
Christi unà cum Spiritu sancto, solus,
uerus, omnipotens, iustus, miseri
cors Deus, cui laus, honor,
uictoria sempiterna.

AMEN.

A. A. S. D. TH.

rum
nuis
opt.
tiss.
cum
esiæ
ipo
chri
odita
olen
tum
δή=
quo
Lex,
erili
ioru
ad=
fecti
con
tatis
ter=
su
[illegible]
TH.